

**Rada Wydziału Teologicznego
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach**

**Kryteria wstępnej oceny wniosków
przedkładanych Radzie Wydziału Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
o wszczęcie przewodu habilitacyjnego w zakresie teologii
oraz etapy postępowania w takim przewodzie**

(przyjęte przez Radę Wydziału Teologicznego UŚ, na posiedzeniu w dniu 24 II 2009 r.)

Kryteria, jakimi kieruje się Rada Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przy wstępnej ocenie wniosków o wszczęcie przewodu habilitacyjnego w zakresie teologii, wynikają z następujących dokumentów prawnych:

1. Ustawa z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65 poz. 595);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 roku w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. nr 15, poz. 128);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 15 grudnia 2005 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. nr 252, poz. 2125).

Uzyskanie stopnia doktora habilitowanego kwalifikuje pracownika naukowego do samodzielnej pracy badawczej. Z przepisów „Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” wynika, że o habilitację mogą się ubiegać osoby, które posiadają stopień doktora, ale też osiągnęły „znaczący” dorobek naukowy (por. art. 16). Oznacza to, że osoby przystępujące do przewodu habilitacyjnego powinny **posiadać autorytet**¹ w środowisku specjalistów, do którego przynależą z racji uprawiania tej samej dyscypliny naukowej. Autorytet ten powinni zdobyć dzięki aktywności naukowo-badawczej, potwierdzonej pracami opublikowanymi w literaturze przedmiotu. Liczby takich publikacji nie określa się w oficjalnych dokumentach precyzyjnie, niemniej rozmiary dorobku, a także jego merytoryczny poziom, powinny wskazywać na to, że – niezależnie od rozprawy habilitacyjnej – jest on „znaczący”, a przez to i wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej jest pokaźny (por. art. 17, pkt 1). Rozprawie habilitacyjnej stawia się duże wymagania. Chodzi bowiem o to, by była ona świadectwem wyraźnie zarysowanego („znaczącego”) wkładu kandydata w rozwój reprezentowanej przez siebie dyscypliny naukowej. Stąd musi taka rozprawa zawierać sformułowanie, analizę i w określonych dyscyplinach rozwiązanie nowego problemu naukowego, ważnego dla rozwoju dyscypliny nauki, bądź rozwiązanie problemu znanego już, lecz dotąd jeszcze nie rozstrzygniętego². Powielanie tematyki własnej rozprawy doktorskiej, przedstawianie jej nowej wersji, stanowiącej w istocie formę autoplagiatu, nie spełnia podstawowego warunku

---

¹ Poprawka przyjęta przez Radę Wydziału Teologicznego UŚ, w dniu 17 marca 2009 roku.

² Zob. Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów, *Kryteria oceny kwalifikacji kadry naukowej i artystycznej. Komentarz*, Warszawa, marzec 2004.

Ustawy, którym jest wniesienie za pośrednictwem rozprawy habilitacyjnej znacznego wkładu w rozwój dyscypliny. Opracowanie problemu naukowego powinno być w niej dokonane metodami badawczymi, zapewniającymi wysoką jakość i wiarygodność uzyskanych wyników. Rozprawa habilitacyjna powinna ponadto charakteryzować się doskonałą formą opracowania – winna być mianowicie napisana jasno i opatrzona aparatem naukowym, tj. musi zawierać przypisy oraz przejrzyste sporządzone wykazy opracowań i źródeł, na których oparł się autor³.

Kryteria wstępnej oceny wniosków o wszczęcie przewodu habilitacyjnego w zakresie teologii

Ze wspomnianej „Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” wypływają poniżej zestawione kryteria, jakimi Rada Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach kieruje się przy dokonywaniu wstępnej ocenie wniosków o wszczęcie przewodu habilitacyjnego w zakresie teologii:

1. do przewodu habilitacyjnego może być dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora i uzyskała znaczny dorobek naukowy [...], a ponadto przedstawiła rozprawę habilitacyjną (art. 16);
2. rozprawa habilitacyjna powinna stanowić znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej (art. 17, pkt 1);
3. rozprawę habilitacyjną może stanowić powstałe po uzyskaniu stopnia doktora dzieło, opublikowane w całości lub zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji (art. 17, pkt 2);
4. rozprawę habilitacyjną może stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, odpowiadającym wymaganiu określonemu w ust. 1 (art. 17, pkt 4);
5. obowiązek publikacji nie dotyczy rozprawy habilitacyjnej, której przedmiot jest objęty tajemnicą państwową (art. 17, pkt 5).

Wzmiankowane powyżej rozporządzenia wykonawcze do przywołanej Ustawy, wydane najpierw przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (15 stycznia 2004), a później Ministra Edukacji i Nauki (15 grudnia 2005), porządkują wymogi, jakimi musi kierować się kandydat do przewodu habilitacyjnego, gdy idzie o przedkładaną Radzie Wydziału rozprawę habilitacyjną, prezentowany przez niego dorobek, wymagane dokumenty oraz sposób sporządzenia wykazu własnej twórczości.

1. Temat rozprawy habilitacyjnej

Temat rozprawy habilitacyjnej powinien być tak sformułowany, aby samorzutnie dawał do zrozumienia, iż jest istotny dla reprezentowanej przez kandydata dyscypliny. Temat taki powinien dowodzić, że osoba kandydująca do przewodu habilitacyjnego zna ważne – nie zaś tylko marginalne – dla danej specjalności problemy, jak też, że prezentuje umiejętności syntetyzowania i problemowego ujmowania zjawisk. Rozprawy o wąskim profilu specjalizacji powinny zawierać wypowiedzi ukazujące przedmiot badań na szerszym tle. Należy także oczekiwać od kandydata wyższego niż to było przy obronie pracy doktorskiej szczebla naukowej wiedzy oraz znajomości dyscypliny (bądź dyscyplin).

Rozprawa powinna być rezultatem własnych dociekań i/lub badań empirycznych habilitanta. Stąd nie może być tak, aby przedkładana Radzie Wydziału rozprawa referowała tylko

---

³ Tamże.

literaturę przedmiotu (choćby najnowszą) lub opisywała współczesny stan badań. Zakres tych badań, ich podstawa źródłowa i metody powinny być na tyle jasno określone, by można było je zweryfikować w odniesieniu do autora.

2. Dorobek naukowy kandydata do przewodu habilitacyjnego

Kandydat do przewodu habilitacyjnego musi na swoim koncie posiadać odpowiednią liczbę publikacji świadczących o dokonanych przez niego postępach w stosunku do czasu, gdy bronił publicznie rozprawę doktorską. Kandydat ten powinien w związku z tym:

- legitymować się ok. 20 publikacjami naukowymi wydanymi drukiem po doktoracie (w tym ok. 10 oryginalnymi pracami badawczymi);
- być autorem dzieł składających się na jego dorobek, publikowany nie tylko i wyłącznie w macierzystym ośrodku naukowym (znaczna część z nich powinna być opublikowana w recenzowanych ogólnokrajowych lub międzynarodowych czasopiśmie naukowych);
- cieszyć się również dobrze ocenianymi publikacjami zagranicznymi lub publikacjami przygotowanymi w językach obcych (zwłaszcza kongresowych);
- reprezentować dorobek, który w swej całości zawiera publikacje różnego typu, a mianowicie książki, artykuły, rozprawy w wydawnictwach zbiorowych, recenzje i inne (np. raporty badawcze, publikacje konferencyjne, bibliografie tematyczne, serwisy WWW o charakterze naukowym);
- cieszyć się zgromadzeniem dorobku wielotematycznego (nie zaś monotematycznego), tj. obok prac związanych z tematem rozprawy habilitacyjnej lub rozwijających zagadnienia poruszane w rozprawie doktorskiej, powinny się w tym dorobku znaleźć prace dowodzące szerszych zainteresowań naukowych kandydata.

3. Konieczne dokumenty

Osoba ubiegająca się o wszczęcie postępowania mającego na celu uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, albo też zatrudniająca ją jednostka, przedstawia kierownikowi jednostki organizacyjnej, uprawnionej do nadawania stopnia doktora habilitowanego, następujące dokumenty (zob. Rozporządzenie z 15 stycznia 2004 roku, par. 11 i 12)⁴:

- wniosek kandydata skierowany do Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, zawierający prośbę o wszczęcie przewodu habilitacyjnego na podstawie rozprawy⁵ oraz dorobku naukowego;
- życiorys (podpisany kolorem niebieskim);
- kwestionariusz osobowy (podpisany j.w.);
- autoreferat (podpisany j.w.)⁶;
- oryginał lub uwierzytelniony odpis dyplomu doktorskiego (wraz z informacją prezentującą nazwisko promotora i recenzentów w przewodzie doktorskim);
- informację o przebiegu zatrudnienia;
- w przypadku osób zakonnych, zgodę własnego przełożonego (jeżeli te osoby nie są pracownikami Wydziału Teologicznego UŚ);
- wykaz osiągnięć w pracy naukowo-badawczej (podpisany j.w.)⁷;
- nadbitki artykułów;

⁴ Wszystkie elementy dokumentacji składamy w sześciu egzemplarzach.

⁵ Należy podać tytuł, wydawnictwo, miejsce i rok opublikowania, a także ilość stron rozprawy habilitacyjnej.

⁶ Autoreferat ma informować o zainteresowaniach naukowych przed habilitacją, osiągnięciach w działalności naukowo-badawczej (stąd wymienia się ważniejsze publikacje, konferencje naukowe, nagrody), osiągnięciach dydaktycznych, funkcjach organizacyjnych, członkostwie w organizacjach naukowych, społecznych, a także o planach na przyszłość.

⁷ Zob. Wzór 2/1

- wydane drukiem monografie;
- rozprawę habilitacyjną;
- informację o przebiegu przewodu habilitacyjnego, jeżeli uprzednio kandydat ubiegał się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- w przypadku, gdy rozprawę habilitacyjną stanowi część pracy zbiorowej, należy przedłożyć oświadczenia wszystkich jej współautorów określające indywidualny wkład każdego z nich w jej powstanie;
- w przypadku, gdy do Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach skierowany zostanie wniosek zawierający prośbę o wszczęcie przewodu habilitacyjnego na podstawie rozprawy oraz dorobku naukowego kandydata, który nie jest zatrudniony w Wydziale Teologicznym UŚ, wymagane będzie dołączenie do dokumentacji listu polecającego⁸, napisanego przez kogoś z grona samodzielnych pracowników naukowych tej specjalności teologicznej, którą swym dorobkiem i przygotowaną rozprawą reprezentuje kandydat do stopnia doktora habilitowanego⁹.

4. Sposób sporządzenia i zaprezentowania wykazu osiągnięć w pracy naukowo-badawczej (własnego dorobku)

- Wykaz publikacji powinien kandydat ułożyć chronologicznie, grupując wydane dotąd przez siebie pozycje w następujące kategorie:
  - książki
  - rozprawy
  - artykuły
- W osobnym punkcie powinien wyodrębnić inne jeszcze grupy publikacji, tj.:
  - recenzje
  - sprawozdania
  - opracowania bibliograficzne
  - biogramy
  - hasła w encyklopediach, leksykonach, słownikach itp.
- Spis bibliograficzny dorobku kandydata powinien obejmować także recenzje jego publikacji, jeśli takie się ukazały drukiem. Opis takich recenzji powinien być umieszczony po wykazie własnych publikacji.
- Wskazane jest też, aby kandydat dołączył listę cytowań swoich dzieł w innych publikacjach, jeśli takie miały miejsce.

Powyższe kryteria określają wstępne wymagania, jakie są niezbędne do wszczęcia przewodu habilitacyjnego w zakresie teologii.

Etapy postępowania w przewodzie habilitacyjnym

Przewód habilitacyjny przeprowadza i stopień doktora habilitowanego nadaje Rada Wydziału („Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki”, art. 18, pkt 1).

Czynności przewodu habilitacyjnego kończą się uchwałami rady jednostki organizacyjnej w przedmiocie:

- 1) wszczęcia przewodu habilitacyjnego;
- 2) wyznaczenia recenzentów;

⁸ Poprawka zaproponowana przez Radę Wydziału Teologicznego UŚ, na posiedzeniu w dniu 17 marca 2009 roku.

⁹ Poprawka przyjęta przez Radę Wydziału Teologicznego UŚ, w dniu 17 marca 2009 roku.

- 3) dopuszczenia do kolokwium habilitacyjnego;
- 4) przyjęcia kolokwium habilitacyjnego;
- 5) nadania stopnia doktora habilitowanego (tamże, art. 18, pkt 2).

Uchwała o nadaniu stopnia doktora habilitowanego staje się prawomocna z chwilą jej podjęcia (tamże, art. 15, pkt 1).

Uchwały dotyczące czynności przewodu habilitacyjnego są podejmowane w głosowaniu tajnym i zapadają bezwzględną większością oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby osób uprawnionych do głosowania (tamże, art. 20, pkt 1). Do głosowania tego uprawnieni są członkowie rady właściwej jednostki organizacyjnej posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego (tamże, pkt 2). Uprawnienie to przysługuje ponadto recenzentom (tamże, pkt 3). W przewodach habilitacyjnych powołuje się czterech recenzentów, w tym nie więcej niż jednego zatrudnionego w tej samej uczelni lub w innej placówce naukowej, której pracownikiem jest osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, albo będącego członkiem rady jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewód (por. tamże, pkt 5). Wszyscy recenzenci (dwóch powoływanych jest przez Radę Wydziału i dwóch przez Centralną Komisję) uczestniczą w przewodzie habilitacyjnym na takich samych zasadach, co pozostali członkowie Rady Wydziału. Recenzentem rozprawy habilitacyjnej może być osoba posiadająca tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie danej lub pokrewnej dyscypliny naukowej (por. tamże pkt 6).

Gdy wyływające z przepisów obowiązującego prawa przepisy zostaną przez kandydata wypełnione i złożona zostanie przez niego wymagana dokumentacja, rozpoczyna się realizacja opisanych poniżej etapów postępowania, zmierzających do nadania kandydatowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie teologii.

1. Pierwsze posiedzenie Rady Wydziału

Rada Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, po zapoznaniu się z wnioskiem kandydata i wymaganą dokumentacją, na wniosek Dziekana powołuje spośród jej członków posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego Zespół Wydziałowy (3 lub 4 osoby), którego zadaniem jest przygotowanie wniosków dotyczących czynności przewodu habilitacyjnego, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1-3 Ustawy. Powołany Zespół zbiera się na stosowne posiedzenie (sporządza się z niego protokół), by zapoznać się ze złożoną przez kandydata dokumentacją i przygotować stosowne wnioski, które w osobie przewodniczącego Zespołu zostaną przedstawione Radzie Wydziału na kolejnym jej posiedzeniu.

2. Drugie posiedzenie Rady Wydziału

Na drugim posiedzeniu Rady Wydziału Zespół Wydziałowy przedstawia swoją opinię nt. złożonego przez kandydata materiału do przewodu habilitacyjnego. Jeśli Zespół ocenia ów materiał pozytywnie, wnioskuje do Rady Wydziału o wszczęcie przewodu habilitacyjnego oraz o powołanie dwóch recenzentów w przewodzie habilitacyjnym kandydata. Rada Wydziału podejmuje w związku z tym dwie uchwały:

- **w przedmiocie wszczęcia przewodu habilitacyjnego;**
- **w przedmiocie powołania dwóch recenzentów¹⁰.**

¹⁰ Należy zwracać uwagę na to, żeby wśród powołanych do przewodu habilitacyjnego recenzentów nie było recenzentów z przewodu doktorskiego kandydata i recenzentów wydawniczych, ani też członków Zespołu Wydziałowego, powołanego

Po podjęciu ww. dwóch uchwał dziekan w imieniu Rady Wydziału występuje do Centralnej Komisji o powołanie jeszcze dwóch recenzentów w przewodzie habilitacyjnym kandydata. Do takiego wystąpienia dziekana zostają dołączone dwie podjęte dotąd przez Radę Wydziału uchwały oraz komplet kopii dokumentów złożonych przez kandydata, a także egzemplarz jego rozprawy habilitacyjnej.

Po otrzymaniu od Centralnej Komisji powiadomienia o powołaniu przez nią dwóch recenzentów, dziekan niezwłocznie zleca wszystkim (czterem) powołanym w danym przewodzie habilitacyjnym recenzentom opracowanie recenzji (czyni to przesyłając im stosowną dokumentację naukową i finansową).

Po spłynięciu do sekretariatu Wydziału wszystkich recenzji zbiera się Zespół Wydziałowy i dokonuje ich analizy (z posiedzenia Zespołu sporządzany jest protokół), po czym opracowuje wniosek w przedmiocie dopuszczenia kandydata do kolokwium habilitacyjnego. Wniosek ten zostaje przez przewodniczącego Zespołu przedstawiony Radzie Wydziału na najbliższym jej posiedzeniu.

3. Trzecie posiedzenie Rady Wydziału

Rada Wydziału, po zapoznaniu się z protokołem sporządzonym przez Zespół z posiedzenia poświęconego analizie recenzji, podejmuje **uchwałę w przedmiocie dopuszczenia kandydata do kolokwium habilitacyjnego i wyznacza datę** takiego kolokwium. Niezwłocznie po podjęciu owej uchwały, dziekan przesyła ją do recenzentów powołanych w przewodzie, zapoznając ich jednocześnie z datą posiedzenia Rady Wydziału, podczas którego odbędzie się kolokwium habilitacyjne¹¹ i zostanie wygłoszony wykład habilitacyjny (**nie może on być czytany**)¹².

4. Czwarte posiedzenie Rady Wydziału

Podczas czwartego posiedzenia Rady Wydziału przeprowadzone zostaje kolokwium habilitacyjne oraz wygłoszony zostaje wykład habilitacyjny (obie te czynności są protokołowane). Praktycznie wygląda to w ten sposób, że najpierw ma miejsce kolokwium, a to oznacza, że:

- głos zabierają najpierw recenzenci, którzy mogą zgłosić ewentualne dopowiedzenia do swoich recenzji lub prosić w związku z nimi kandydata o stosowne wyjaśnienia czy też ustosunkowanie się do wskazanych przez nich kwestii. Następnie recenzenci przeprowadzają z kandydatem kolokwium;
- po recenzentach kolokwium z kandydatem kontynuują członkowie Rady Wydziału;
- po zakończeniu kolokwium odbywa się (pod nieobecność kandydata) tajne głosowanie Rady Wydziału w sprawie podjęcia **uchwały w przedmiocie przyjęcia kolokwium habilitacyjnego**;
- Rada Wydziału ustala następnie termin wykładu habilitacyjnego;
- dziekan ogłasza kandydatowi uchwałę Rady Wydziału w przedmiocie przyjęcia kolokwium habilitacyjnego;
- dziekan ogłasza przerwę i zaprasza wszystkich na wykład habilitacyjny, podając do wiadomości wszystkich godzinę i miejsce wygłoszenia takiego wykładu;
- **po przerwie zbiera się ponownie Rada Wydziału w wyznaczonym miejscu i wybiera w głosowaniu jawnym jeden z trzech zaproponowanych przez kandydata tematów wykładu habilitacyjnego; następnie dołącza habilitant, którego dziekan powiadamia o**

---

przez Radę Wydziału do przygotowania stosownych wniosków w przewodzie habilitacyjnym (Poprawka przyjęta przez Radę Wydziału Teologicznego UŚ, w dniu 17 marca 2009 roku).

¹¹ Kolokwium może się odbyć, jeżeli w posiedzeniu Rady uczestniczy przynajmniej trzech spośród wszystkich powołanych recenzentów.

¹² Poprawka przyjęta przez Radę Wydziału Teologicznego UŚ, w dniu 17 marca 2009 roku.

przegłosowanym przez Radę Wydziału temacie, po czym rozpoczyna się wykład habilitacyjny¹³;

- po wygłoszonym wykładzie odbywa się (pod nieobecność kandydata) tajne głosowanie Rady Wydziału, którego celem jest podjęcie **uchwały w przedmiocie nadania stopnia doktora habilitowanego**.

Na czwartym – dwuczęściowym – posiedzeniu Rady Wydziału podjęte zostają dwie następujące uchwały:

- w przedmiocie przyjęcia kolokwium habilitacyjnego;
- w przedmiocie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Obie uchwały wraz z protokołami z kolokwium i z wykładu habilitacyjnego dziekan w imieniu Rady Wydziału przesyła niezwłocznie do Centralnej Komisji. Jeśli habilitant jest pracownikiem Uniwersytetu Śląskiego, dziekan przesyła rektorowi informację o nadaniu stopnia, wraz z wyciągiem z posiedzenia Rady Wydziału, na którym odbyło się kolokwium (fragment dotyczy głosowania o nadaniu stopnia).

---

¹³ Poprawka przyjęta przez Radę Wydziału Teologicznego UŚ, w dniu 17 marca 2009 roku.